

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	MALT_Δ202	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	3 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΥΣΤΕΡΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΟ [<i>Αρχαίο Ελληνικό και Βυζαντινό Μυθιστόρημα: Ζητήματα Διακειμενικότητας και Πρόσληψης</i>]		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Σεμιναριακή διδασκαλία		1,5 (x 13 εβδ.)	0,78
Παρουσιάσεις φοιτητών		1,5 (x 13 εβδ.)	0,78
Μελέτη πρωτογενών πηγών και βιβλιογραφίας		13 (x 13 εβδ.)	6,76
Αυτόνομη εργασία		12,85 (x 13 εβδ.)	6,68
ΣΥΝΟΛΟ		28,85 (x 13 εβδ.)	15
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής Περιοχής (Βυζαντινή Φιλολογία, Κλασική Φιλολογία)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Κανένα		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης

και Παράρτημα Β

- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτητές:

- i. Θα είναι σε θέση να αποτιμούν το βυζαντινό μυθιστόρημα του 12ου αιώνα μέσα στα ιδιαίτερα του κοινωνικοπολιτικά συμφραζόμενα και να αντιλαμβάνονται το

βυζαντινό και το αρχαίο ελληνικό μυθιστόρημα ως αλληλοσυνδεόμενες λογοτεχνικές παραδόσεις.

ii. Θα έχουν καλλιεργήσει συστηματική κατανόηση σύνθετων θεωρητικών προβλημάτων που αφορούν την πρόσληψη της αρχαιότητας στον βυζαντινό κόσμο, την έννοια της λογοτεχνικής μίμησης στο Βυζάντιο καθώς και τη σύνδεση των αρχαίων ελληνικών και βυζαντινών μυθιστορηματικών κειμένων με στρατηγικές κατασκευής ταυτότητας.

iii. Θα έχουν διερευνήσει σε βάθος καίριας σημασίας θεωρητικές προσεγγίσεις πάνω στο αρχαίο και το βυζαντινό μυθιστόρημα (ιδίως διακειμενικότητα, αφηγηματολογία, ψυχολογία, προσεγγίσεις του Μιχαήλ Μπαχτίν, σπουδές φύλου και κοινωνιολογία).

iv. Θα μπορούν να ερευνούν και να ανατρέχουν αυτόνομα σε ελληνικές και αγγλόφωνες έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές (π.χ. εγχειρίδια, μονογραφίες, συλλογικοί τόμοι, εξειδικευμένα επιστημονικά άρθρα, ιστοσελίδες, ψηφιακές βιβλιοθήκες) για τη μελέτη του βυζαντινού μυθιστορήματος.

v. Θα έχουν καλλιεργήσει την ικανότητα να επιλύουν ερμηνευτικά προβλήματα με τρόπο μεθοδικό και συγκροτημένο, καθώς και να υποστηρίζουν τις θέσεις τους με επιστημονικά επιχειρήματα.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

i. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση νέων τεχνολογιών

ii. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

iii. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

iv. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

v. Εργασία σε διεθνές ή/και σε διεπιστημονικό περιβάλλον

vi. Λήψη αποφάσεων

vii. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

viii. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

ix. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Κατά τον 12ο αιώνα γράφτηκαν στην Κωνσταντινούπολη τέσσερα μυθιστορήματα:

Τὰ κατὰ Ροδάνθην καὶ Δοσικλέα του Θεόδωρου Προδρόμου, *Τὰ καθ' Ὑσμίνην καὶ Ὑσμινίαν* του Ευμάθιου (ἢ Ευστάθιου) Μακρεμβολίτη, *Τὰ κατ' Ἀρίστανδρον καὶ Καλλιθέαν* του Κωνσταντίνου Μανασσή, καὶ *Τὰ κατὰ Δροσίλλαν καὶ Χαρικλέα* του Νικήτα Ευγενειανού. Ἡ ἀνθήση τῆς μυθιστορηματικῆς γραφῆς αὐτὴ τὴν περίοδο συνδέεται στενά με τὴν ἀναβίωση του ενδιαφέροντος γιὰ τὰ ἐλληνικὰ μυθιστορήματα τῆς αυτοκρατορικῆς ἐποχῆς (1ος-3ος αἰ. μ.Χ.) στους κύκλους λογίων ἐντὸς των οποίων κινούνταν οἱ τέσσερις συγγραφεῖς. Οἱ νέες προσεγγίσεις που ἔχουν υιοθετηθεῖ τὰ τελευταῖα χρόνια ἀπὸ τὴν ἐρευνα ἔχουν καταδείξει ὅτι ἡ σχέση των βυζαντινῶν μυθιστορημάτων με τὰ προγενέστερά τους ἀρχαῖα ἐλληνικὰ μυθιστορήματα δὲν εἶναι αὐτὴ τῆς στείρας μίμησης, ἀλλὰ, ἀντίθετα, σχέση διακειμενικότητας καὶ δημιουργικῆς πρόσληψης. Ἡ τελευταία συνδέεται ἀρρηκτα με τὸν ρόλο τῆς Κλασικῆς παιδείας ὡς μέσου κατασκευῆς ταυτότητας στον Βυζαντινὸ κόσμο τῆς ἐποχῆς των Κομνηνῶν.

Στόχος του μαθήματος εἶναι νὰ διερευνήσῃ συστηματικὰ τὴ διακειμενικότητα καὶ τὴν πρόσληψη ὡς δυναμικὰ εἰδολογικὰ συστατικὰ του βυζαντινοῦ μυθιστορήματος του 12ου αἰώνα, ἐστιάζοντας ἰδιαίτερα στα 11 βιβλία του πεζοῦ μυθιστορήματος του Ευμάθιου Μακρεμβολίτη *Τὰ καθ' Ὑσμίνην καὶ Ὑσμινίαν*. Το συγκεκριμένο ἔργο εἶναι τὸ μοναδικὸ βυζαντινὸ μυθιστόρημα που ἔχει γραφεῖ σε πεζὸ λόγο καὶ ἀξιοποιεῖ ἢ μετασχηματίζει κομβικὲς θεματικὲς του ἀρχαίου ἐλληνικοῦ μυθιστορήματος: περιπλάνηση, διερεύνηση ἐρωτικῶν ἠθῶν, προβληματισμὸς γιὰ τὸ φύλο καὶ τὴν ταυτότητα. Το μάθημα θὰ προσφέρει στους φοιτητὲς τὴ δυνατότητα νὰ μελετήσουν με λεπτομέρεια τὶς θεματικὲς αὐτὲς μέσα στο ἔργο, χρησιμοποιώντας σύγχρονες θεωρητικὲς προσεγγίσεις ἀπὸ τὸν χώρο τόσο των Κλασικῶν ὅσο καὶ των Βυζαντινῶν Σπουδῶν. Ἐμφαση θὰ δοθεῖ στις ἀφηγηματικὲς τεχνικὲς του ἔργου, στὴ σχέση του με τὴ βυζαντινὴ ρητορικὴ παιδεία, στὴ λειτουργία του χαρακτηρισμοῦ, ἀλλὰ καὶ στις ἐρωτικὲς συμπεριφορὲς καὶ τὰ κοινωνικὰ πρωτόκολλα που κωδικοποιούνται ἐντὸς τῆς πλοκῆς του, πάντοτε μέσα σε ἓνα πλαίσιο ἐνεργοῦ διαλόγου με τὸ ἐλληνικὸ αυτοκρατορικὸ μυθιστόρημα.

Κείμενα

Ευμάθιος Μακρεμβολίτης, *Τὰ καθ' Ὑσμίνην καὶ Ὑσμινίαν* (υποχρεωτικὴ γνώση του ἔργου στο σύνολό του)

Αχιλλέας Τάτιος, *Τὰ κατὰ Λευκίππην καὶ Κλειτοφῶντα*

Λόγγος, *Δάφνις καὶ Χλόη*

Ἡλιόδωρος, *Αἰθιοπικά*

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Στην τάξη</p>													
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>i. Υποστήριξη και εμπλουτισμός της μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class.</p> <p>ii. Χρήση ψηφιακών βιβλιοθηκών αρχαίων ελληνικών κειμένων ανοιχτής πρόσβασης (π.χ. Perseus Digital Library).</p> <p>iii. Ευέλικτη και ανοικτή ηλεκτρονική επικοινωνία με τους φοιτητές σε όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού εξαμήνου.</p>													
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="678 824 1109 884">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="1109 824 1355 884">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="678 884 1109 925">Σεμιναριακή διδασκαλία</td> <td data-bbox="1109 884 1355 925">19,5</td> </tr> <tr> <td data-bbox="678 925 1109 965">Παρουσιάσεις φοιτητών</td> <td data-bbox="1109 925 1355 965">19,5</td> </tr> <tr> <td data-bbox="678 965 1109 1122">Μελέτη και κριτική αποτίμηση πρωτογενών κειμενικών πηγών και βιβλιογραφίας</td> <td data-bbox="1109 965 1355 1122">169</td> </tr> <tr> <td data-bbox="678 1122 1109 1162">Αυτόνομη εργασία</td> <td data-bbox="1109 1122 1355 1162">167</td> </tr> <tr> <td data-bbox="678 1162 1109 1281">Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</td> <td data-bbox="1109 1162 1355 1281">375</td> </tr> </tbody> </table>		Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Σεμιναριακή διδασκαλία	19,5	Παρουσιάσεις φοιτητών	19,5	Μελέτη και κριτική αποτίμηση πρωτογενών κειμενικών πηγών και βιβλιογραφίας	169	Αυτόνομη εργασία	167	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	375
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου													
Σεμιναριακή διδασκαλία	19,5													
Παρουσιάσεις φοιτητών	19,5													
Μελέτη και κριτική αποτίμηση πρωτογενών κειμενικών πηγών και βιβλιογραφίας	169													
Αυτόνομη εργασία	167													
Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	375													
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Σεμιναριακή διδασκαλία (στα ελληνικά) με υποχρεωτικές παρουσιάσεις των φοιτητών, οι οποίες θα εστιάζουν στον σχολιασμό του βασικού κειμένου (30% του τελικού βαθμού). Εξέταση με υποχρεωτική γραπτή ερευνητική εργασία έκτασης 5.000 λέξεων, με χρήση ελληνόφωνης και αγγλόφωνης βιβλιογραφίας (70% του τελικού βαθμού) 													

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

(Ενδεικτικά)

Goldwyn, A.J. (2018), *Byzantine Ecocriticism: Women, Nature and Power in the*

Medieval Greek Romance, Palgrave Macmillan.

Goldwyn, A.J., Nilsson, I. (επιμ.) (2019), *Reading the Late Byzantine Romance: A Handbook*, Cambridge University Press.

Jeffreys, E. (επιμ. & μετάφρ.) (2012), *Four Byzantine Novels*, Liverpool University Press.

Jeffreys, E. *et al.* (επιμ.) (2008), *The Oxford Handbook of Byzantine Studies*, Oxford University Press.

Jones, M. (2012), *Playing the Man: Performing Masculinities in the Ancient Greek Novel*, Oxford University Press.

Kaldellis, A. (2007), *Hellenism in Byzantium. The Transformations of Greek Identity and the Reception of the Classical Tradition*, Cambridge University Press.

Kaldellis, A., Siniosoglou, N. (επιμ.) (2017), *The Cambridge Intellectual History of Byzantium*, Cambridge University Press.

Nilsson, I. (2001), *Erotic Pathos, Rhetorical Pleasure: Narrative Technique and Mimesis in Eumathios Makrembolites' Hysmine & Hysminias* (διδακτορική διατριβή). Acta Universitatis Upsaliensis. Ανοιχτή πρόσβαση από το link: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-128007>

Nilsson, I., Zagklas, N. (2017), "Hurry up, reap every flower of the *logoi!*" The Use of Greek Novels in Byzantium', *GRBS* 57: 1120-1148.

Reardon, B.P. (επιμ. & μετάφρ.) (2008), *Collected Ancient Greek Novels*, University of California Press.

Roilos, P. (2005) *Amphoteroglossia: A Poetics of the Twelfth-Century Medieval Greek Novel*, Center for Hellenic Studies.

Shawcross, T., Toth, I. (επιμ.) (2018), *Reading in the Byzantine Empire and Beyond*, Cambridge University Press.

Whitmarsh, T. (επιμ.) (2008), *The Cambridge Companion to the Greek and Roman Novel*, Cambridge University Press.

Whitmarsh, T. (2011), *Narrative and Identity in the Ancient Greek Novel: Returning Romance*, Cambridge University Press.